

ภูมิอากาศจังหวัดนครปฐม

ที่ตั้งและอาณาเขต

นครปฐมเป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคกลางห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศใต้ตามถนนเพชรเกษมเป็นระยะทาง 56 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 2,177 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดราชบุรีและสมุทรสาคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดกาญจนบุรีและราชบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของจังหวัดนครปฐมเป็นที่ราบ ไม่มีภูเขาและป่าไม้ มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจังหวัดจากทิศเหนือไปสู่ทิศใต้ พื้นที่ทางตอนเหนือและทางตะวันตกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่เป็นที่ดอนมีที่ราบใช้ทำนาได้เพียงบางส่วน พื้นที่ตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนและแหล่งน้ำกระจายเป็นแห่ง ๆ ส่วนพื้นที่ทางด้านตะวันออกและด้านใต้เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองขุดที่ขุดขึ้นอยู่มาก

สภาวะอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดนครปฐม ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดนครปฐมมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดนครปฐมมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของจังหวัดนครปฐมออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดนครปฐมอยู่ในภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไปและเดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือนธันวาคม

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลงคือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พาดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูงคือเดือนกันยายน

อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดนครปฐมอยู่ในภาคกลางซึ่งลึกเข้ามาในแผ่นดิน จึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงเกือบตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี อยู่ระหว่าง 28 - 30 องศาเซลเซียส ในฤดูร้อนอากาศร้อนอบอ้าว อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32 - 34 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดอยู่ในเดือนพฤษภาคม ซึ่งเคยตรวจอุณหภูมิสูงสุดได้ 41.4 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2559 ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็นโดยทั่วไป อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.3 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศหนาวที่สุดอยู่ในเดือนธันวาคม ซึ่งเคยตรวจอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 6.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2518

ฝน

จังหวัดนครปฐมมีฝนตกอยู่ในเกณฑ์น้อย ปริมาณฝนตลอดปี 1,006.1 มิลลิเมตร และมีวันฝนตก 110 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 221.2 มิลลิเมตร และมีวันฝนตก 19 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 147.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2521

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านจังหวัดนครปฐม มีแหล่งกำเนิดจากทะเลอันดามัน และเคลื่อนมาทางตะวันออกเฉียงเหนือผ่านประเทศพม่าก่อนเข้าสู่ประเทศไทย และมีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก และเคลื่อนมาทางตะวันตกผ่านประเทศเวียดนาม หรือกัมพูชาก่อนเข้าสู่ประเทศไทย จึงทำให้พายุอ่อนกำลังลงอยู่ในชั้นพายุดีเปรสชัน ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเนื่องจากลมแรงมากนัก แต่จะทำให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากจนเกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ในบางพื้นที่ ช่วงเวลาที่พายุเคลื่อนผ่านจังหวัดนี้ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน โดยเฉพาะปลายเดือนกันยายนถึงตุลาคม เป็นระยะที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านจังหวัดนครปฐม ทั้งหมด 3 ลูก มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก(2504) และเดือนตุลาคม 2 ลูก (2517, 2531)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดนครปฐม

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นนี้มาจากผลการตรวจของสถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม (กลุ่มงานเกษตร) (ประมาณละติจูด $14^{\circ} 01'$ เหนือ ลองจิจูด $99^{\circ} 58'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 7 เมตร) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือ 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม(กลุ่มงานเกษตร) ต.รางพิบูล อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม 73140 (ที่ทำการอยู่ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน) โทร. (034) 351945

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 - 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566